

Indledning

Arets sidste nummer af *Kvinder, Køn & Forskning* præsenterer en række tekster, der falder uden for årgangens temaer. Vi har valgt at samle dem under titlerne: *Feminisme, Jazz, Subjektivisering*.

I artiklen *Feminisme og borgerløn* rejser den samfundsvidenskabelige forsker Erik Christensen debatten om borgerløn inden for kønsforskning på en ny måde. Han argumenterer for, at feminismen bør tage visionen om borgerløn alvorligt. Strategien kan, ifølge artiklen, bidrage til en teoretisk løsning af velfærdsstatens kønspolitiske dilemmaer fx mellem arbejde og omsorg og familieforsørgelse og statsforsørgelse. Men løsningen forudsætter en begrebsmæssig nuancering af lighed og forskellighed-dikotomien. Christensen analyserer tidligere orlovsdebatter og dekonstruerer blandt andet begrebsparret commodificering og de-commodificering. Artiklen fremhæver Nancy Frasers emancipatoriske vison for en ny social og kønsmæssig orden via to idealty-

per for kønsmæssig retfærdighed. Forfatteren understreger tillige, at det danske kønsforskningssmiljø kan hente inspiration i den internationale feministiske debat, hvor borgerløn diskuteres som et væsentligt redskab til fremme af et kønsneutralt socialt medborgerskab i det "postfamiliale samfund".

Jazz i endring. Om fordelinger av kjønn og seksuell orientering på musikalske arenaer stiller – i en norsk kontekst – spørgsmålet, hvorfor jazz tilsyneladende ekskluderer kvinder og homoseksuelle mænd fra dens musikalske arena. Gennem en komparativ diskursanalyse af klassisk musik og jazz, der blandt andet bygger på egne interviews, giver den norske forsker Trine Annfelt et bud på, hvorfor barrierer mod kvinder og homoseksuelle mænd er blevet gennemtrængelige i den klassiske musik men ikke i jazz. Paradoksalt har diskursen om jazz ændret sig fra en forståelse af genren som "junglemusik" til at blive betragtet som en "innovativ ressource" også uden for musikmiljøet (fx i managementteori). Desuden er genren bærer af kulturel kapital, hvilket udgør nogle vigtige betingelser for forandring i fx den kønsmæssige rekruttering til udøvelsen af jazz. Det afgørende ekskluderingspunkt i jazz er, ifølge artiklen, at jazz er gennemsyret af hegemonisk maskuline idealer, som dikterer subjektpositionen "jazzmusiker". Dette påbyder den enkelte musiker et bestemt køn, alder, seksualitet og etnicitet.

Dette nummer af *Kvinder, Køn & Forskning* byder også på Dorte Marie Søndergaards tiltrædelsesforelæsning som professor på DPU tidligere på året. *Subjektivering og nye identiteter – en psykologi i et pædagogisk felt* har til formål at redegøre for en anvendt psykologi, der fokuserer på menneskelige tilblivelsesprocesser i bestemte kontekster. Fordelen ved fagligheden er, at den gør subjektets konstitueringsvilkår forståelige som dele af en mere omfattende dannelsesproces. Disse processer, hvorigennem

mennesker dannes som handlende, reflekterende og interagerende væsener, belyses i organiserede handlefelter som fx daginstitutionen. Her tilbydes "små maskulinitetsgidsler" at indtage tre mulige strategier som maskulinitetskonnoterede individer i konfrontation med det feminint konnoterede: usynliggørelse, destruktion og udnyttelse uden mistænkeliggørelse. Søndergaard diskuterer også andre formationer som universiteter, organisationer eller klasselokaler i forhold til den menneskelige tilblivelsesproces. Pointen er her, at køn nok er betydningsmættende, men ikke udgør den eneste socio-kulturelle kategori.

Essayet *Femi-krimiens ti bud* er skrevet af Annemette Hejlsted og opstiller ti bud for femi-krimien. Forfatteren argumenterer for genrens feministiske potentiale, der ligger i dens kritiske blik på strukturelle og samfundsmæssige uligheder. Femi-krimien er, ifølge Hejlsted, feminismens egen genre, fordi den påviser kønnet som regulerende princip for det sociale liv og artikulerer en feministisk kritik i en (ofte maskulin) kriminalhistorisk kontekst. En kritik der synes marginaliseret i den generelle samfundsdebat.

Afslutningsvis bringer vi Anne Folke Henningsens konferencerapport fra *The 5th Feminist Research Conference* med undertitlen *Gender and Power in the New Europe* i Lund i august. Hun giver et resume af og et overblik over de mangfoldige og overvældende mange udbud af (ny) viden konferencen bød på.

Vi håber, du fortsat har lyst til at abonnere på Danmarks eneste tidsskrift for kønsforskning i 2004. Hert byder vi bl.a. på temanutre om transport, sport og organisationer.

Redaktionen for *Kvinder, Køn & Forskning* ønsker alle vores læsere en god jul og et godt nytår!